

I NEJSTARŠÍ DĚJINY PRAŽSKÉHO ÚZEMÍ

(do založení Pražského hradu po r. 850)

1 Nejstarší doklady života v pražské oblasti – 2 První zemědělci na pražském území: lid s páskovanou keramikou – 3 Starší doba bronzová (2000–1000 před n. l.) – 4 Mladší doba bronzová (1000–600 před n. l.) – 5 Starší doba železná (600–400 před n. l.) – 6 Mladší doba železná: Keltové (4.–1. století před n. l.) – 7 Germánská expanze. Doba silného vlivu římské říše – 8 Bubenčská osada – 9 Příchod Slovanů na pražské území – 10 Vznik slovanských hradišť v pražské kotlině (doba starohradištní).

II POČÁTKY PRAHY

(850–1100)

11 Vznik Pražského hradu – 12 Vznik Vyšehradu – 13 Přesuny v osídlení pražského území v průběhu 10. stol. – 14 Cestopisná zpráva Ibráhíma ibn Jákúba o Praze z let 965–966 – 15 Konfrontace Ibráhímovy zprávy s jinými prameny: obraz Prahy kolem r. 966 – 16 Praha centrem církevní organizace: pražské biskupství, první kláštery, církevní architektura – 17 Přestavba Hradu za Břetislava I. – 18 Vzestup Vyšehradu na konci 11. stol.: éra Vratislavova – 19 Hlavní rysy vývoje podhradí na konci 11. stol. – 20 Národnostní a společenská různorodost podhradního osídlení kolem r. 1100.

III ROMÁNSKÁ PRAHA

(1100–1230)

21 Tržiště v prostoru pozdějšího Staroměstského náměstí kolem r. 1100 – 22 Význam tržiště pro další vývoj podhradí – 23 Poslední epocha v rozvoji románského Vyšehradu – 24 Románská přestavba Hradu v průběhu 12. stol. – 25 Přesun tržiště podhradního osídlení do staroměstského prostoru – 26 Románská profánní zástavba; její koncentrace mezi Vltavou a tržištěm – 27 Juditin most a církevní stavby ve Staroměstském prostoru – 28 Románské kamenné domy – 29 Osady mimo oblast koncentrovaného osídlení ve staroměstském prostoru – 30 Roztříštěnost malostranského osídlení – 31 Židovská osada – 32 Rozloha románské Prahy a její zalidněnost – 33 Příčiny rozmachu románské Prahy; její celkový ráz a původní název – 34 Německá osada na Poříčí a národnostní různorodost románské Prahy – 35 Zárodky městské správy.

IV STŘEDOVĚKÉ MĚSTO

(1230–1346)

36 Vznik pražského opevnění a jiné známky proměny podhradi ve středověké město po r. 1230 – 37 Změněné předpoklady v osídlení na pravém vltavském břehu v důsledku stavby hradeb – 38 Staroměstské hradby – 39 Nové město u sv. Havla – 40 Dosidlování staroměstského prostoru do konce 13. stol. – 41 Přibývání klášterů v městském obvodu – 42 Sjednocení městské správy – 43 Vznik Menšího Města pražského – 44 Ústup románského slohu a nástup gotiky – 45 Obrana proti záplavám: umělé zvýšení terénu Starého Města – 46 Praha centrem obchodu a řemeslné výroby – 47 První řemeslnické organizace – 48 Městské trhy – 49 Právo hostí a kupecký dům v Týně – 50 Bohatství patriciátu – 51 Snahy o větší míru samosprávy – 52 Politické zájmy pražského patriciátu a jeho účast v zápasech o český trůn v l. 1306–1310 – 53 Význam Prahy kolem r. 1310 – 54 Zpomalení tempa rozvoje v l. 1280–1330 – 55 Menší Město. Vznik městečka Hradčan – 56 Osady v bezprostředním okolí města – 57 Širší zázemí města – 58 Úspěch emancipačních snah za Jana Lucemburského.

V EPOCHA KARLA IV.

(1346–1378)

59 Karlovská Praha – 60 Karlova zakladatelská činnost v Praze od r. 1347 – 61 Kulturní význam dvorského prostředí v Karlově době – 62 Pražská univerzita – 63 Předpoklady pro založení Nového Města pražského – 64 Výstavba Nového Města – 65 Konjunktura doby Karlovy – 66 Soužití Starého a Nového Města – 67 Stavební ruch ve Starém Městě – 68 Populační růst Prahy a zásobovací problémy – 69 Řemeslnictvo a jeho snahy o získání vlivu na městskou samosprávu.

VI PŘEDVEČER REVOLUCE

(1378–1419)

70 Ochabnutí stavebního ruchu po smrti Karla IV. – 71 Pokles významu rezidence za Václava IV. a příznaky úpadku – 72 Rostoucí třídní protiklady a patriciát – 73 Vykořisťovatelská úloha církve. Kláštery – 74 Rozbujelost

církevní organizace – 75 Mravní úpadek duchovenstva – 76 Odras hospodářských těžkostí v cechovní politice – 77 Vzájemný konkurenční tlak Starého a Nového Města a jeho důsledky – 78 Rozdíly v sociální struktuře Starého a Nového Města – 79 První pokusy o nápravu: Konrád Waldhauser – 80 Jan Milič z Kroměříže a jeho Jeruzalém – 81 Úloha pražské univerzity – 82 Založení Betlémské kaple – 83 Jan Hus kazatelem v Betlémské kapli – 84 Kutnohorský dekret a secese cizích studentů – 85 Hus v čele reformního hnutí – 86 Vyvrcholení Husova zápasu – 87 Složitost společenské a politické situace v pražských městech po Husově smrti – 88 Růst revolučního napětí po Husově smrti. Jan Želivský.

VII V HUSITSKÉM REVOLUČNÍM HNUTÍ

(1419–1437)

89 Novoměstská defenestrace 30. července 1419 – 90 Vnitřní rozpolcenost revolučního hnutí – 91 První období revoluční aktivity lidových mas (do začátku listopadu 1419) – 92 Pokusy o dorozumění se Zikmundem – 93 Obrana proti hrozbě křížové výpravy – 94 Zápas o Prahu: bitva na Vítkově a u Vyšehradu – 95 Čtyři pražské artikuly – 96 Konfiskace majetku církve a uprchlíků – 97 Čáslavský sněm; spojení pražských měst – 98 Smrt Želivského a ochromení lidového křídla revolučního hnutí – 99 Úloha Prahy v husitském revolučním hnutí v l. 1423–1434 – 100 Neshody mezi Starým a Novým Městem do r. 1434 – 101 Cesta k Lipanům – 102 Hospodářské důsledky revoluce: ochromení zahraničního obchodu – 103 Řemeslná výroba za revoluce – 104 Vymoženosti revoluce – 105 Populační proměny – 106 Uznání revolučních zisků císařem Zikmundem.

VIII VE ZNAMENÍ KALICHA

(1437–1490)

107 Kališnická Praha – 108 Obnova katolických institucí – 109 Pomalé tempo hospodářského rozvoje – 110 Politické intriky nového patriciátu. Soběslavská práva – 111 Jiří z Poděbrad a Praha – 112 Poděbradský převrat – 113 Výstavba města v poděbradské době – 114 Pozdně gotická přestavba Staroměstské radnice – 115 Omezený stavební ruch poděbradské epochy – 116 Osidlování Vyšehradu – 117 Plány krále Jiřího na hospodářské povznesení

Praha – 118 Začátek jagellonské doby – 119 Hospodářské poměry jagellonské rezidence (do r. 1490) – 120 Měšťanské hnutí proti patriciátu r. 1476 – 121 Lidová bouře r. 1483 – 122 Důsledky lidové bouře r. 1483 – 123 Vyspělý systém městské samosprávy – 124 Správa města a městských zařízení – 125 Kulturní vyspělost měšťanského prostředí.

IX ZÁPASY SE ŠLECHTOU A KRÁLEM

(1490–1547)

126 Praha v čele královských měst v zápasech se šlechtou na konci 15. stol. – 127 Přenesení jagellonské rezidence do Budína a přestavba Pražského hradu – 128 Velikost města na začátku 16. stol. – 129 Oživení obchodu za převahy Norimberka – 130 Stísněná situace řemesel – 131 Pražané vytvářejí jednotnou městskou frontu proti útokům šlechty – 132 Zápasy let 1502–1509 – 133 Vyvrcholení krize: bitva s uherskými dvořany r. 1509 – 134 Jednota pražských měst a zpevnění odporu – 135 Spojení pražských měst – 136 Ohlas německé reformace – 137 Tomáš Müntzer v Praze – 138 Převrat starokališníků v čele s Janem Paškem – 139 Paškova diktatura – 140 Předpoklady k přenesení habsburské rezidence do Prahy – 141 Požár Malé Strany a Hradu r. 1541. Nástup renesanční architektury – 142 Sesazení Paška, zrušení jednoty pražských měst a další kroky Ferdinanda I. proti politické síle Prahy – 143 Hospodářské a sociální poměry po rozdělení měst – 144 Projevy nespokojenosti s vládou Ferdinanda I. – 145 Pražané ve stavovském odboji v l. 1546–1547 – 146 Přípravy k potrestání Pražanů – 147 Bojový odpor Pražanů a kapitulace – 148 Královský rozsudek a jeho dalekosáhlé důsledky.

X DOBA PŘEDBĚLOHORSKÁ

(1547–1620)

149 Praha rezidencí arciknížete Ferdinanda – 150 Městský areál a hustota jeho zástavby – 151 Růst populace – 152 Přistěhovalci z Itálie – 153 Růst německé menšiny – 154 Mezinárodní ráz Prahy – 155 Židovská obec – 156 Převaha renesanční architektury – 157 Stavební úpravy Pražského hradu – 158 Rudolf II. a kulturní význam jeho pražského dvora – 159 Rudolfínské sbírky – 160 Rudolfínský dvůr a kulturní život města – 161 Líc a rub hospodářské konjunktury – 162 Začátky protireformace. Jezuité – 163 Pasivita Praža-

nů v napjatých politických vztazích na začátku 17. stol. – 164 Majestát na náboženskou svobodu a pokus Pražanů o obnovení politického prestiže města – 165 Nové kostely evangelíků – 166 Vpád pasovských – 167 Vypuzení pasovských z Prahy – 168 Přeložení habsburské rezidence do Vídně – 169 Politický vývoj v l. 1611–1618 – 170 Defenestrace – 171 Začátek českého stavovského povstání – 172 Pasivní poměr Pražanů k povstání – 173 Konflikt se šlechtou na červencovém generálním sněmu 1619 – 174 Rozklad povstání – 175 Bílá Hora a kapitulace Prahy.

XI ZA TŘICETILETÉ VÁLKY

(1620–1648)

176 Popravy na Staroměstském náměstí – 177 Trestání ostatních provinilců. Pokuty a konfiskace – 178 Násilná protireformace – 179 Emigrace – 180 Saská okupace Prahy r. 1631 – 181 Návrat emigrace – 182 Městská garda a opravy opevnění – 183 Obsazení Hradčan a Malé Strany Švédy. Vyloupení rudolfínských sbírek – 184 Marné dobývání Prahy Švédy.

XII ÚSTUP ZE SLÁVY

(1648–1784)

185 Provinční úděl Prahy po třicetileté válce – 186 Problematické odměny za věrnost Habsburkům – 187 Válečné škody a změny v zástavbě – 188 Průlom šlechty do měšťanského nemovitého vlastnictví – 189 Úpadek hospodářského života – 190 Výstavba barokního opevnění – 191 Barokní paláce české šlechty – 192 Zbohatnutí církve a její stavební podnikání – 193 Hlavní vnější znaky barokní Prahy – 194 Převaha šlechty – 195 Slabost komunální politiky – 196 Cechy brzdou vývoje výroby. Počátky manufaktur – 197 Židovská obec v první polovině 18. stol. – 198 Francouzská okupace Prahy – 199 Pruská okupace Prahy – 200 Pruské obléhání r. 1757 – 201 Přestavba Hradu po r. 1753 – 202 Populační růst ve druhé polovině 18. stol. – 203 Hospodářské oživení a rozvoj manufaktur – 204 Osvícenská opozice proti církevnímu tmářství. Zrušení jezuitského řádu – 205 Církevní reformy Josefa II. – 206 Školské reformy – 207 Charitativní a zdravotnická péče – 208 Kulturní ovzduší osvícenské Prahy – 209 Germanizace v 18. stol.

XIII PRAHA OBROZENSKÁ

(1784–1848)

210 Spojení pražských měst r. 1784 – 211 Zánik městské samosprávy – 212 Návštěvy císaře Josefa II. v Praze – 213 Josefinismus a pražské kulturní prostředí – 214 Významná úloha divadla – 215 Česká divadelní představení – 216 Vznik nových vědeckých a kulturních institucí – 217 Krameriova Česká expedice – 218 Korunovace Leopolda II. r. 1791 – 219 Stagnace v období napoleonských válek – 220 Rozvoj pražského průmyslu ve dvacátých a třicátých letech a přesun těžiště průmyslové výroby do předměstských obcí – 221 Řešení komunikačních problémů – 222 Populační růst v l. 1822–1843 – 223 Posílení českého živlu – 224 Přestavba Staroměstské radnice a zaostávání komunální politiky – 225 Nové období rozmachu českého obrozenského hnutí – 226 Perzekuce českého národního hnutí vídeňskou vládou – 227 První třídní boje proletariátu.

XIV VZESTUP NÁRODNÍ METROPOLE

(1848–1918)

228 Shromáždění ve Svatováclavských lázních a začátek revolučního hnutí r. 1848 – 229 Ústupky hr. Stadionu a volba městského výboru – 230 Rozmach revolučního hnutí do Slovanského sjezdu – 231 Svatodušní bouře – 232 Windischgrätzovo vyšetřování a stabilizace pražských poměrů – 233 Potlačení květnového povstání, Bachovský absolutismus – 234 Populační růst v l. 1850–1880 – 235 Rozvoj předměstských obcí – 236 Rychlé tempo výstavby a její ovlivnění podnikatelskými zájmy – 237 Rozvoj průmyslu – 238 Mohutnění dělnické třídy a pokusy o organizaci dělnického hnutí – 239 Cesta k založení sociálně demokratické strany – 240 Samospráva v rukou české buržoazie – 241 Charakter města kolem r. 1880 – 242 Obyvatelstvo v l. 1880–1890 – 243 Komunální politika na konci 19. a na začátku 20. stol. – 244 Neúspěšná jednání o připojení předměstských obcí – 245 Asanace – 246 Bourání pražských hradeb – 247 Architektura konce 19. a začátku 20. stol. – 248 Praha kulturní metropolí národa – 249 Rozšíření tělesné výchovy a sportu – 250 Politická úloha radnice – 251 Zpomalení rozvoje města na začátku 20. stol. – 252 Dělnická třída v zápasech devadesátých let – 253 Vyvrcholení zápasu za všeobecné hlasovací právo – 254 Praha v předvečer první světové války – 255 Válečná utrpení – 256 Ohlas Říjnové socialistické revoluce a vznik Československa.

XV HLAVNÍM MĚSTEM REPUBLIKY

(1918–1945)

257 Radnice po převratu – 258 Radikalizace lidových mas – 259 Boj o Lidový dům a prosincová generální stávka – 260 Vznik Komunistické strany Československa – 261 Předpoklady nového rozvoje města – 262 Vytvoření Velké Prahy – 263 Plánování rozvoje města – 264 Podnikatelské zájmy a rychlý růst výstavby – 265 Sociální kontrasty v nové výstavbě – 266 Populace v l. 1918–1938 – 267 Němci v Praze – 268 Populační pohyb za nacistické okupace (1939–1945) – 269 Zaostávání komunální politiky za tempem rozvoje města – 270 Architektura období 1918–1938 – 271 Praha národním kulturním centrem – 272 Archeologický průzkum a památková péče – 273 Cizinecký ruch – 274 Sport a rekreace – 275 Růst průmyslové výroby – 276 Postavení dělnické třídy – 277 Významné postavení komunistické strany ve městě a její vůdčí úloha v bojích dělnické třídy – 278 Komunistická opozice na radnici – 279 Mnichovská zrada a začátek fašistické okupace – 280 Důsledky nacistické okupace – 281 17. listopad 1939, Růst odbojového hnutí – 282 Heydrichiáda – 283 Pražské Květnové povstání.

XVI SOCIALISTICKÉ VELKOMĚSTO

(1945–1974)

284 Vznik Ústředního národního výboru – 285 Rozvoj života ve stísněných poválečných poměrech – 286 Politické zápasy do Února 1948 – 287 Únor 1948 – 288 Úkoly socialistického velkoměsta – 289 Socializace soukromého podnikání – 290 Vývoj organizace lidové správy a členění města – 291 Spolupráce národních výborů s občany – 292 Předpoklady komplexního řešení rozvoje města – 293 Územní vývoj města – 294 Populační vývoj do r. 1974 – 295 Bytová výstavba do r. 1974 – 296 Proměny ve struktuře bytového fondu – 297 Sídliště – 298 Populační přesuny mezi pražskými obvody – 299 Vývoj městské dopravy – 300 Magistrály a most Kl. Gottwalda – 301 Metro – 302 Pražská architektura 1945–1974 – 303 Památková péče – 304 Rekreace – 305 Kulturní vývoj – 306 Turistický ruch.